

Leikiten kohti digitaalisen pedagogiikan toimintakulttuurin johtamista

Sirku Lähdesmäki & Tommi Nurmi

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan perustana on leikki ja leikkiin perustuva kasvat-
tus. Varhaiskasvatuksen opettajat ohjaavat ja rakentavat oman pedagogisen orientaationsa
varaan lapsen jokapäiväistä kasvuympäristöä. He välittävät siten myös yksikön toimintakult-
tuuria koteihin. Varhaiskasvatuksen johtamisen näkökulmasta on olennaista tarjota yksikön
työntekijöille mahdollisuus yhteisöllisen kehittämisen kautta linjata toimintakulttuurin tärkeitä periaatteita.
Näin jokaisen lapsen kasvuympäristössä yhteiset tavoit-
teet ja pedagogiset linjaukset tulevat todeksi. **Digitaalisen pedagogiikan** toteuttaminen varhaiskasvatuksessa
tapahtuu samoin varhaiskasvatuksen opettajien toimesta,
mutta perustan tulee olla yksikön tasolla yhteinen. Tämän
perustan turvaamiseksi tarvitaan **johtamisen kulttuuria**,
jossa visioidaan yksikön toimintaa niin, että myös digi-
taallinen pedagogiikka nähdään yhtenä tärkeänä osana
toimintakulttuuria.

Uudet lukutaidot -kehittämishjelma (Opetus- ja kult-
tuuriministeriö) painottaa tieto- ja viestintäteknologisen
osaamisen, medialukutaidon ja ohjelmointiosaamisen
kehittämisen alkavan laaja-alaisesti ja tasavertaisesti jo
varhaiskasvatuksessa. Lapsen taidot kehittyvät luonnol-
lisesti leikin kautta, jolloin lapsi on oppimisessaan aktiivi-
nen osallinen tekijänä, kokijana ja toimijana. Digitaalisen
pedagogiikan toimintakulttuurin rakentaminen mahdollis-
tuu yhteisen suunnitelman kautta. Tähän tarvitaan vahvaa
johtajuutta; inspiroivaa, innostavaa ja mahdollistavaa

TYÖYHTEISÖPOLKUJA UUSIIN LUKUTAITOIHIN

**Kuinka osaamisen kuvaukset tukevat
työyhteisölähtöistä kasvatuksen ja
opetuksen kehittämistä?**

Artikkelisarjan asiantuntijanäkökulmat
ja ammattilaisten esiin nostamat
hyvät käytänteet tarjoavat ratkaisuja
medialukutaidon, ohjelmointiosaamisen ja
tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen
edistämiseen työyhteisölähtöisesti
varhaiskasvatuksesta perusopetukseen.

johtamisen kulttuuria. Uusien lukutaitojen **osaamiskuvaukset** voidaan nostaa rakenteelliseksi perustaksi ja luoda avoin kulttuuri ideoiden jakamiselle ja kehittämiselle.

Hyväksi havaittu toimintamalli monissa varhaiskasvatuksen yksiköissä on **digitutor-opettajat**. Nämä soihdunkantajat osaavat nähdä digitaalisuuden mahdollisuudet varhaiskasvatuksen pedagogiikassa, ja siksi johtajien on tärkeää huomioida digipedagogiset taidot rekrytointien yhteydessä. Digitutoreilla on taito tuoda nämä digitaalisen pedagogiikan mahdollisuudet todellisuudeksi sovittamalla ne luontevaksi osaksi paikallisen varhaiskasvatusyksikön toimintaa. Yksikön sisällä he voivat matalalla kynnyksellä täydennyskouluttaa kollegoja. Lähtökohtana on, että yksiköllä on riittävät ja ajantasaiset **teknologiset resurssit** pedagogiikan jalkauttamiseksi ja kehittämiseksi. **Täydennyskoulutusta** tulee olla tarjolla tasavertaisesti. Kehittämistoiminnan perustana tulee siksi olla johtamisen tasolla laadittu pitkän tähtäimen **suunnitelma**. Visioidessa yksikön toimintakulttuuria on maalattava rohkeita tulevaisuudenkuvia ja osattava nähdä mahdollisuuksia, joita tavoitella yhdessä. Johtajan tulee perehtyä niin tämän päivän teknologisiin mahdollisuuksiin kuin ajankohtaiseen tutkimukseen ja tietoon [uusien lukutaitojen](#) ja [mediakasvatuksen osalta](#) (ks. Kansallinen audiovisuaalinen instituutti Kavi). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) antaa linjaukset laaja-alaisen digitaalisen osaamisen paikalliselle kehittämistyölle.

Varhaiskasvatuksessa kehittäminen voisi alkaa kasvattajien ja lasten yhteisenä toimintana, jossa erilaisia digitaalisia laitteita, ohjelmia ja pelejä otetaan yhdessä leikkillisesti käyttöön ja opitaan niiden mahdollisuuksia. Älylaitteet ovat lapsen näkökulmasta helppokäyttöisiä ja tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet leikkilliselle oppimiselle. Lapset voivat leikkiä valokuvaajia, tallentaa leikkejään ja kertoa ääninauhalle omia tarinoitaan ja lorujaan. He voivat hyödyntää laitteita omien leikkien ohessa innovatiivisesti, jos laitteita on lasten saatavilla yhteisten sääntöjen ja käyttöperiaatteiden mukaisesti. Kasvattajat oppivat lasten kanssa yhdessä, ja parhaimmillaan luodaan uudenlaista **pedagogista tilaa** (Koivula & Mustola, 2017). Tilassa opitaan kuin huomaamatta mm. kuvaamisen, kuvien tarkastelun ja lasten autenttisten ideoiden kautta siitä, miten teknologiaa voi hyödyntää varhaiskasvatuksessa. Kun Uusien lukutaitojen osaamiskuvauksista johdetaan periaatteet käytännön toiminnaksi ja yksikön tasolla seurataan ja arvioidaan digitaalisen pedagogiikan toteutumista, digitaalinen osaaminen kehittyy yhdessä luoden luontevaksi osaksi toimintaa. Varhaiskasvatuksen johtajan tehtävänä on käynnistää ja ylläpitää yksikkönsä kehittämistyötä tarjoamalla sille parhaat mahdolliset puitteet sekä työntekijöilleen luottamusta, tukea ja kannustusta. Päämääränä on ennen kaikkea se, että lapsen digitaalinen osaaminen kehittyy leikiten.

Lähteet

Opetushallitus. (2018). *Varhaiskasvatuksen opetussuunnitelman perusteet*. Määräykset ja ohjeet 2018:3a. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf

Opetus - ja kulttuuriministeriö. *Uudet lukutaidot -kehittämishjelma 2020–2023*. <https://uudetlukutaidot.fi>.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti Kavi. *Polkuja medialukutaitoon. Opas varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen*. Uudet lukutaidot -kehittämishjelma 2020–2022. https://www.mediataitokoulu.fi/polkuja_varhaiskasvatus.pdf

Koivula, M., & Mustola, M. (2017). Varhaiskasvatuksen digiloikka ja muuttuva sukupolvijärjestys? Jännitteitä lastentarhanopettajien ja lasten kohtaamisissa digitaalisen teknologian äärellä. *Kasvatus ja aika*, 11(3), 37–50. <https://journal.fi/kasvatusjaika/article/view/68722/30160>

**Sirkku Lähdesmäki, KT,
ja Tommi Nurmi, KM**

Kirjoittajat työskentelevät
yliopistonopettajina Kokkolan
yliopistokeskus Chydeniuksessa.